

सुप्रलातम् सुरेश प्रा. सह 079-23226251 હાઇકુ

સલામી સવારની.. 'અભિવ્યક્તિ' ઓઠે વિરોધનો સાપ પોઢયો છે,

હિંદૂત્વે રાષ્ટ્રભક્તિનો અંચળો ઓઢયો છે, **म**ढयो *छे हं* स सौ पक्षोरो सत्तानी ईममां -'શાંતિ'ને ગળી જવા આ અજગર સોંઢચો છે...

जिङ्गणी आप्युं 'વિજય'નું મુહુર્ત -ज्ञाति विवाहे... (जे जगडे तेगां...)

અટક્યું ગળે! सुलेह छछूंहर -જૂથો મૂંઝાય!! (पाटीहार दूथो)

ચિંતન

કબીર વો દિન ચાદ કર, પગ ઉપર તલ સીસ I મૃત મંડલને આચકે, બિસરી ગયા જગદીશ? ॥

કબીરજી કહે છે હે જીવ! તું એ નવ માસ ગર્ભાવસ્થાના દિવસો યાદ કર જયારે ભગવાને તને ઊંઘ માથે લટકાવી રાખ્યો હતો. (ત્યારે તું ઈશ્વરને પ્રાર્થના કરતો હતો - કે હે પ્રભુ મને 'બહાર કાઢ, પ્રકાશમાં લઈ જા.' સમય પરિપક્વ થતાં ઈશ્વરે પ્રાર્થના સાંભળી તને આ પૃથ્વી પર જન્મ આપ્યો. જન્મતાંની સાથે જ તું ઈશ્વરને સદંતર ભૂલી ગયો અને માયાના અનેક બંધનોમાં લટપાવા લાગ્યો.

નવ માસ જીવે કરેલી પ્રાર્થનાઓ અને ઈશ્વરને આપેલા વચન આપણે સ્વપ્નને જેમ ભૂલી જઈએ છીએ. અને બાળપણ-યુવાની-વગેરે અવસ્થામાં ભૌતિક-શારીરિક-સુખોની માયામાં ઈશ્વર ચિંતન-ભક્તિ ને ભૂલી જઈ. સંસારિક ગંદવાડના મંદવાડમાં પટકાઈએ છીએ.

કબીરજી આપણને 'સત્ય' જીવનનું સ્મરણ કરાવે છે. યાદ કર - એ દિવસો...

સુવિચાર

- વિશુદ્ધ કળાના સર્જન માટે કલાકારનું હૃદય પણ નિર્દોષ હોવું જરુરી છે ઝેન કથન
- આપણા રોજનાં કર્મો એ આપણે છીએ, શ્રેષ્ઠતા પ્રયત્ન નથી, પણ આચરણ છે **એરિસ્ટોટલ**
- જ્ઞાન સમૃદ્ધિમાં અલંકાર છે, આફતમાં આશ્રય અને વૃદ્ધત્વમાં એક સાધન છે **વિદ્**ર
- સાચા મિત્રો હિરાની જેમ કિંમતી અને દુર્લભ છે,
- ખોટા મિત્રો પાનખરનાં પાનની જેમ સર્વત્ર મળે છે એસ.ભટ્ટાચાર્ચ
- અભ્યાસથી વિદ્યાની, સુશીલતાથી કુળની,
- ગુણની ભલા મનુષ્યની અને આંખથી ક્રોધની ખબર પડે છે *ચાણક્ચ* ● પાપનું જ્ઞાન એ મુક્તિનો પ્રારંભ છે - એસ.ભ**ટાચાર્ચ**
- સુખના સાધનો એટલે... સાદાઈ, આનંદી સ્વભાવ, મિત્રો સાથે વાર્તાલાપ, સંતોષ **ગુણવંત શાહ**
- આજનું ઔષધ : કાકડી તથા કાંદાનો રસ સરખે ભાગે લઈ પીવાથી દારૂનો નશો ઉતરે છે

(संકલन : દીપક વી. આસરા)

બોધકથા

થાય છે, પછી કરશું, આજ નહીં કાલે, મૂડ નથી આવા બૂરખા પહેરી 'આળશ' પોતાની જાત છૂપાવે છે આમાં જ ચૂંટણીના વચન પૂરાં નથી, માર્ચ સુધી ગ્રાંટ વપરાથી નથી, ગૃહિણીના અથાણાં બગડે છે, વસ્તુઓ ફેંકવી પડે છે. કોઈ પણ બાબદ યાદ આવે કે તરત જ આજે જ અબઘડી જ અમલમાં મૂકવી જોઈએ. 'પછી' પર તો કદી મૂકાય જ નહીં...

એક તપોવનમાં અંદાજે પાંચસો શિષ્યો અભ્યાસ કરતા હતા. ત્યાં નજીકના જંગલમાંથી એક આદિવાસી આવ્યો અને ગાદીપતિ ગુરુ દેવને કહ્યું, અમારા જંગલમાં આગ લાગી હતી. અને લગભગ પાંચસો દેવદારના વૃક્ષો બળીને ખાશ થઈ ગયાં. અમારો જીવનનો આધાર હતો...

ગુરુએ તાત્કાલિક શિષ્યોની સભા બોલાવી અને કહ્યું આવતીકાલે જંગલખાતામાંથી આપણે પાંચસો દેવદારના

એક શિષ્ય આળશુ હતો એણે કહ્યું, ગુરુજી કાલે ઉત્સવ અને ભોજન છે અને દેવદારના વૃક્ષનો મોટું થતાં બસો વર્ષ થાય. કાલને કાલ શી ઉતાવળ છે? ગુરુજીએ લાલ આંખે ભવાં ચઢાવી કહ્યું આપણે સૌ આજ જ બે-બે છોડ રોપવા જઈશું.

તરવરિયા તોખાર કયાં સુધી મોત વહોરતા રહેશે

વડોદરામાં એક જમાનાના સૌથી સમૃદ્ધ વિસ્તાર તરીકે જાણીતા અલકાપુરી રોડ પર મોડી રાત્રે સો-સવાસો કિ.મી.ની ઝડપે કાર ચલાવતાં અકસ્માત વહોરી બેઠેકા તજજ્ઞ પદાધિકારીના લાડકવાયાનું કરૂણ મૃત્યુ આપણા વર્તમાનકાળની આંખ ભીંજવતી કરૂણાંતિકા છે. આવા નવલોહિયા તરૂણો પાસે દેશને કેટલી મોટી આશાઓ હોય! એમની ઉર્જાનો સરખો વિનિયોગ કરવામાં આવે તો આપણો દેશ કેવાં ઊંચા શિખર સર કરી શકે! વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી કહે છે તેમ આપણો દેશ

છે - આપણી પાંસઠ ટકા વસતિ યુવાન છે. આવા યુવાનો પાછા આભ ઊંચેરી છલાંગો મારી શકે એવી ક્ષમતા પણ ધરાવે છે. એમનાં સપનાં સાકાર કરવા માટેની અનુકૂળતાઓ પણ ઊભી શન્યમાંથી સર્જન કરવા મથતા ક્રિયેટિવ યુવાનો પોતાના ઊજળા ભવિષ્ય માટે ઝઝૂમી રહ્યા છે ત્યારે બીજી તરફ જેમનું ભવિષ્ય એમની પૂર્વ પેઢીએ સુરક્ષિત કરી દીધું છે, એવા નબીરાઓ

તંત્રીસ્થાનેથી...

થઈ છે. વિશ્વમાં સૌથી વધુ ઝડપે વિકસતી અર્થ વ્યવસ્થાની રૂએ ભારત ચીનને પણ હંફાવે એવી શક્યતાઓ સરજાઈ રહી છે ત્યારે આપણા યુવાધનને અકાળે મોત ભણી ધકેલાતું જોઈ કોનું હૈયું ન આજે વિશ્વનો સૌથી 'યુવાન' દેશ દ્રવી ઊઠે! આજે એક તરફ

મોજશોખ પાછળ ખુવાર થઈ રહ્યા છે કાં તો પ્રવર્તમાન કાયદા કાનૂનની એસીતૈસી કરીને પોતાની 'હીરોગીરી'નું પ્રદર્શન કરવામાં કયારેક મોતનું જોખમ વહોરી બેસે છે અથવા નિર્દોષ મજૂરો પર ગાડી ચડાવી દઈ આરામથી

સેલિબ્રિટી-સુવિધાઓ માણી શકે છે. કોર્ટ પાસે એને ગુનેગાર ઠેરવવા જોગ પુરાવા જ નથી પહોંચતા. સાક્ષીઓ ફરી જાય છે. આ બધું આ જ દેશમાં બની શકે છે. અમેરિકા અને ઈંગ્લેન્ડ જેવા દેશોમાં વડાપ્રધાનના દીકરાને પણ પોલીસ કોઈ પણ જાતના સંકોચ વગર પકડી શકે છે અને કાયદા મુજબ એને પણ સજા થતી હોય છે. આપણે પ્રગતિ કરી છે પરંતુ એને પચાવી નથી શક્યા - એથી જ જે પૂર્વે પેઢીએ પરસેવો પાડીને નવી પેઢીનું ભવિષ્ય સુરક્ષિત બનાવી આપ્યું છે એની ઈજ્જતનો લેશ પણ વિચાર કર્યા વગર નવી પેડી એની મસ્તીમાં મહાલે છે. વ્યસનો ભણી વળી

જાય છે. મોડી રાત સુધી જાહેર રાજમાર્ગો પર ગેંગસ્ટર બની બાઈકો દોડાવે છે, કારો વચ્ચે હરિફાઈ જામે છે. રાજયની પોલીસ પણ એમને રોકી કે ટોકી નથી શકતી - ઊલટાની સલામ મારીને 'સૉરી' કહી દે છે. પ્રજાએ આ મુદ્દે રાજય પર દબાણ ઊભું કરવાનો સમય પાકી ગયો છે. વળી નવધનિકો અને બેકાર ગરીબ યુવાનો વચ્ચે જે ખાઈ સરજાવા પામી છે, એને પણ પૂરવાના પ્રયાસો યુદ્ધના ધોરણે શરુ થવા જોઈએ. જો આ મુદ્દે આળશ કરીશું તો એ ખાઈ વધુ ને વધુ પહોળી થઈ જશે અને ભવિષ્યમાં ખતરનાક લોહિયાળ ક્રાંતિ સરજાશે.

બહેનોને તકલીફ હોય કે ના હોય પણ ૩૫ વર્ષ પછી વર્ષમાં એક વાર CA-125 ટેસ્ટ કરાવી લેવો જોઈએ..

तन हुरस्ती

ડોં. દિનેશ રાઠોડ

महेन्ट्र गुनन्स

માધુરીબેનને રાત્રે ખીચડી અને છાશ બહુ ભાવતા રવિવારની સાંજ હતી. દર રવિવારે માધુરીબેનને ત્યાં રવિસભા થાય. રવિ સભા એટલે શું? ઘરના બધા જ સભ્યો ડીનર સાથે લે અને સોમવારથી શનિવાર સુધીમાં જે કઈ થયું હોય તે દરેક વ્યક્તિ સાથે તેની ખુલ્લા મને ચર્ચા કરવાની એકબીજાની સાથે આપ-લે કરવાની અને એમાં વધારે સાર્ડું શું થઇ શકે, સાચું શું છે અને પોતાના ઘરના સંસ્કારોને સાંજે એવી રીતે જીવનપદ્ધતિ કેળવવી અને સારી રીતે જીવન પસાર કરવું .

આ રવિ સભામાં માધુરીબેનના બે સંતાનો દીકરી અને દીકરો જેમાં દીકરી આર્કિટેક

CEPT પહેલા વર્ષમાં અને દીકરો મેડીકલના પહેલા વર્ષમાં હતો તેમના પતિશ્રી એક છાપામાં પત્રકાર હતા . આ રવિ સભામાં પત્રકાર પિતાશ્રી સમાજમાં જે કઈ ચાલી રહ્યું છે તેનો આઈનો (અરીસો) કુટુંબ,ઘર,સમાજ અને દુનિયા ક્યાં જઈ રહી છે તેની સમજણ આપતા. પત્રકાર કહેતા, આ સમાજ અત્યારે જ ક્યાં જઈ રહ્યો છે એ પત્રકાર કહેતા કેટલા ઉત્સાહથી અત્યારે લોકો એ ભારતીય જનતા પાર્ટીની સરકારના નેતૃત્વમાં નરેન્દ્ર ભાઈને મુખ્ય પ્રધાન (PM) બનાવીને ગુજરાતનું ગૌરવ વધાર્યું છે. ગુજરાતના લોકો અને દેશ ના નાગરિકો તથા વિશ્વના લોકો નરેન્દ્ર ભાઈ પર નજર રાખીને બેઠા છે નરેન્દ્ર ભાઈ આજને

તેમની સરકાર લોકોને કઈ જાદુ કરીને નવું આપશે અને ચમત્કાર કરી બતાવશે, નરેન્દ્ર ભાઈ બિચારા ખુબ મહેનત કરે છે અને કઈક નવું કરી બતાવવા પ્રયત્ન કરે છે તો કેમ કઈ થતું નથી શું વિરોધ પક્ષો તેમને કઈ કરવા દેતા નથી… કા… તો નરેન્દ્ર ભાઈને હવે ભારત કરતા આખી દુનિયામાં યુગ પુરુષ થવાનો ચસ્કો લાગ્યો છે પણ જે હોય તે પત્રકારે રવિસભામાં કહ્યું. આ જે કઈ થઈ રહ્યું છે તે લોકોની સાથે બરાબર નથી થયું. શું આને છેતરામણી કેહવાય? કામ નથી થતું કે કામ કરવા દેતા નથી...એ બંને બહાના કહેવાય અગત્યની વાત એ છે કે કામ થવું જોઈએ અને એને જ સર્વગ્રાહી નેતા કહેવાય અને સાચો યુગ પુરુષ કહેવાય વિરોધી પક્ષ વાળાને કેમ સાથે રાખવા પોતાના પક્ષના માણસો ને કેમ સાથે રાખવા તેતો કાર્યકરોના નેતાઓ એજ નક્કી કરવું જોઈએ એમાં પછી ગમેતે કરવું પડે પણ લોકો નું હિત થવું જોઈએ .

આવું એક ઉદાહરણ છે કે રવિ સભા માં શું વાત થઇ શકે .દીકરી જે CEPT માં છે તેને પણ આખા અઠવાડિયામાં બનેલ પ્રસંગો, વાતોનું ચિત્ર કુટુંબ સામે રાખ્યું. અમારી

કોલેજમાં એકદમ ફ્રી વાતાવરણ હોય છે જ્યાં છોકરા છોકરીઓ ખુલ્લાદિલથી એકબીજા સાથે વાતો શૅર કરી શકે છે પણ એમાં પ્રેમમાં ખેચાવા ના વેવલાવાડા નથી હોતા (we are free to talk any thing but we all are know our limits) અમારે ગયા અઠવાડિયે ઉદેપુર જુદા જુદા મહેલોની બાંધણી જોવા જવા નું થયું હતું ત્યાં અમે બે દિવસ અને રાત બધાજ છોકરા-છોકરીઓ જોડે રોકાયા. એક છોકરીએ એવી કમ્પલેન કરી કે એક છોકરાએ છોકરી ને ના ગમતું વર્તન કર્યું. છોકરીએ ડીનર વખતે બધાની હાજરીમાં કઈ દીધું ંકે ભાઈ આજે જે વર્તન કર્યું એ ફરી વાર ના કરતો આપણે સારા મિત્રો છીએ અને સારા

> મિત્રો રહીશું માટે આપણે આપણી limit ન ઓળંગવી જોઈએ. દીકરી કહે, જો પપ્પા આવી છે અમારી કોલેજના છોકરા-છોકરીઓ એક્બીજાની સાથે હળીમળી રહે છે એકબીજાને સ્પર્શ થાય કે ગમે તે બોલાઈ જાય પણ લાગણીઓ ને ભીંજાવા નહિ દેવાય એટલે કે અમે ફ્રી છીએ પણ અમારી limit અમને ખબર છે હવે દીકરાનો વારો આવ્યો.

અમારી મેડીકલ કોલેજમાં આજે બપોરે પોસ્ટમોર્ટમ રૂમમાં એક ભાઈ અને એક બહેનનું શબ બતાવવામાં આવ્યું. અરે! પપ્પા એટલી બધી ફોર્મેલીનની સ્મેલ આવતી હતી એક તો મરેલા માણસને પહેલી વખત જોતા હતા અને ફોર્મેલીનની સ્મેલથી આંખમાં પાણી, હૃદયમાં બીક અને મગજમાં ગુંચવડો. બોલો હવે શું કરવું? પણ ફરજીયાત હતું… એટલે બધા જ હતા. અને એમાં બે-ત્રણ છોકરીઓ બેભાન થઇ ગઈ એટલે કે વોસોવેગલ શોકમાં જતી રહી. પત્રકાર પિતા એ કહ્યું, તને શું થયું હતું.દીકરાએ કહ્યું પપ્પા કહું, ખરેખર તો મને પણ ડર લાગ્યો હતો પણ ભગવાનનું નામ દેતા દેતા આગળ વધ્યો અને મને કઈ ના થયું મારે સારા ડોક્ટર થવું છે અને સમાજસેવા કરવી છે.

આ છેલ્લો પ્રસંગ નથી... હજી તો શરૂઆત છે મારે બહુ કામ કરવાના છે એટલે પપ્પા કહું આવું વિચારતા અચાનક મારામાં એક નવી શક્તિનો જન્મ થયો અને હું નજીક ગયો અને ફટાફટ મારે જે અવલોકન કરવાના હતા તે શાંતિ થી કરી લીધા.પપ્પા મને આ શક્તિ આપણી રવિ સભામાંથી જ જન્મી હતી.

હવે વારો માધુરીબેનનો, માધુરીબેન બોલ્યા કે દીકરાઓ સમાજમાં જીવવું અત્યારે બહુ જ કઠણ છે સંસાર એ કાંટાની વાડ જેવું છે એમાં આપણે એક હોશીયાર સાપની જેમ કોઈ ને પણ નડ્યા સિવાય ધીમેથી સરકીને નીકળી જઈને આપણું જીવન પૂર્ં કરી સમાજને એક દાખલો બેસાડવો જોઈએ. માનસિક રીતે અને શારીરિક રીતે આપને સૌથી ઊંચા

અનુસંધાન પાના નં. ७ પર

વરાહમિહિર ધન્વંતરી *डोजा* शासन्धार तथा ગયા?

ભારતનો ઇતિહાસ

(૧) સિકંદર અને પંજાબના રાજા પોરસ વચ્ચે કહ્યું યુદ્ધ થયું હતું?

- (ક) ચંદાવર યુદ્ધ (૨) મૌર્યવંશનો અંતિમ શાસક કોણ હતું?

(અ) હાઈડેસ્પીઝ યુદ્ધ

- (અ) રુદ્રદત્ત

- (ક) ચંદ્રગુપ્ત બીજાના
- (ડ) યશોવર્ધનના
- (અ) કોણાર્કનું સૂર્યમંદિર
- (અ) ગંગ શાસક નરસિંહ દેવ (બ) ગંગ શાસક અનંતવર્મન
- (બ) તિરુઅનંતપુરમ
- (અ) ઈલ્તુતમિશ
- (બ) મલિક કાફર
- (ક) કુતુબુદ્દીન એબક
- (ક) ખિજ ખાં
- (અ) શાહ ખાં
- (ક) જૂના ખાં
- (ડ) સૈયદખાં
 - (અ) વિજયનગર સામ્રાજય (બ) ભરતનગર સામ્રાજય
- (અ) જહાંગીર (બ) શાહજહાં
- (ડ) દારા શિકોહ
- (અ) અકબરનામા
- (અ) શાહજહાં
 - (બ) હૂમાયુ
- (બ) જહાંગીર (અ) અકબર

- (ડ) દારાશિકોહ (ક) શાહજહાં

- (બ) કલિંગનું યુદ્ધ (ડ) કુરુક્ષેત્રનું યુદ્ધ
- (ક) વિષ્શુગુપ્ત (ડ) બુહસ્થ (૩) કોના શાસનકાળ દરમિયાન હૂણોએ આક્રમણ કર્યું હતું? ખજાનો
- (અ) હર્ષવર્ધન (બ) સ્કંદગુપ્ત (ડ) સિમુકે (ક) સમુદગુપ્ત
- (૪) ધન્વંતરી તથા વરાહમિહિર કોના શાસનકાળમાં થઈ ગયા? (અ) ચંદ્રગુપ્તક પહેલાના (બ) સમ્રાટ હર્ષવર્ધનના
- (પ) રાષ્ટ્રકૂટ વંશના શાસક કૃષ્ણ પ્રથમ દ્વારા કયું મંદિર નિર્માણ કરવામાં આવ્યું હતું? (બ) ઈલોરાનું પ્રસિદ્ધ કૈલાસ મંદિર
- (ડ) જગન્નાથપુરી મંદિર (ક) ખજૂરાહોના મંદિર (૬) કોણાર્કનું પ્રસિદ્ધ સૂર્યમંદિર કોણે બંધાવ્યું હતું?
- (ક) ચોલ શાસક રાજ પ્રથમ (ડ) મહેન્દ્ર વર્મન પલ્લવ શાસક નરસિંહ વર્મને કયા નગરની સ્થાપના કરી હતી?
- (અ) હિસાર (ડ) મહાબલિપુરમ (ક) જોનપુર તાંબાના 'જીતલ' સિક્કા કોણે અમલમાં મૂક્યા હતા?
- (ડ) ઈબ્નબતૂતા
- મોરાક્કોનો પ્રસિદ્ધ યાત્રી 'ઈબ્નબતૂતા' કોના કાર્યકાળમાં ભારત આવ્યો હતો? (અ) મોહમંદ બિન તુઘલક (બ) ફિરોઝશા તુઘલક
- (ડ) ગ્યાસુદ્દીન તુઘલક (૧૦) મોહમદ બિન તુઘલકનું મૂળ નામ શું હતું? (બ) બ્રિજખાં
- (૧૧)હરિહર પ્રથમ અને બુક્કા એ કયા સામ્રાજયની સ્થાપના કરી?
- (ક) મૈસુર સામ્રાજય (ડ) વલભીપુર સામ્રાજય (૧૨) કયા બાદશાહને 'લઘુ-અકબર' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે?
- (ક) બહાદુર શાહ બીજો
- (૧૩) 'ગુલબદન બેગમ' એ શાની રચના કરી હતી? (બ) બાબરનામા
- (ડ) શેરશાહનામા (ક) 'હૂમાયુનામા' (૧૪) મોગલ શાસનકાળમાં પિતા સામે વિદ્રોહ કરવાની શરુઆત કોના દ્વારા થઈ હતી?
- (ક) જહાંગીર (ડ) ઔરંગઝેબ (૧૫) સંસ્કૃત કવિ પંડિત જગજ્ઞાથ કયા મુઘલ બાદશાહના કવિ હતા?

- ૧૯ ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૨ હમ્ફી પાયની : ઈંગ્લીશ આર્ચીયોલોજીસ્ટ, અને લેખક ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૧ જહોન વિલાર્ડમિલનોર∶અમેરીકન ગણિતશાસ્ત્રી, ૧૯૬૨માં (બ) ચંદ્રગુપ્ત

અनिस परेस

- ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૨ એન્સલ એસ્ટોન એડમ∶અમેરીકન ફોટોગ્રાફર અને
 - ૨૧ ફેબ્રુઆરી ૧૮૬૬ અગસ્ટ વોન વૉસરમાન÷જર્મન બેકટેરીયોલોજીસ્ટ,
 - ફેબ્રુઆરી ૧૮૪૯ યુડોર્ડ ગસ્ટોન ડેવીલી : ફ્રેન્ચ કેનેડીયન સર્વેયર, જમીન સર્વે
 - ૨૨ ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૩ ફ્રેન્ક પ્લમ્ટોન રેસમી : ઈંગ્લીશ મેથેમેટીશીયન-લોજીશીયન
 - - અને ફિલોસોફર
 - ૨૨ ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૨ ફિત્ઝ સ્ટાર્સમાન : જર્મન ફ્રિઝીકલ કેમિસ્ટ. ૧૯૩૮માં યુરેનિયમનાં ન્યુક્લીયર ફ્યુઝન પર સંશોધન કરનાર

विविधा

વિષય : આ સપ્તાહમાં આવતા વિશ્વના વૈજ્ઞાનિકોના જન્મદિવસ

૧૯ ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૬ ઈયુગન એઈસનમાન : અમરેકીન ઓરીઓન્ટોલોજીસ્ટ,

ગણિતશાસ્ત્રનો ફિલ્મ વિજેતા

અમરેકીન બર્ડસ (પક્ષીઓ) પર સંશોધન કરનાર

'યુનિવર્સલ બ્લડ સિટમ ટેસ્ટ'ની શોધ કરનાર

માટે ફોટોગ્રાફી ટેકનીકનો ઉપયોગ કરનાર

પર્યાવરણશાસ્ત્રી, જમીન સંરક્ષણ માટેનું ભગીરથ કામ કરનાર

- ૨૩ ફેબ્રુઆરી ૧૯૧૪ રોબર્ટ જોસેફ હર્બન્ર: અમેરીકન વાયરોલોજીસ્ટ, કેન્સર માટે કેટલાક જીન્સ જવાબદાર છે તેવું સંશોધન કરનાર ૨૩ ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૪ કેમીસીટ ફ્રન્ક : પોલીસ - અમેરીકન બાયોકેમીસ્ટ, બેરીબેરી, સ્કર્વી જેવા રોગો વિટામીનની ઉણપથી થાય છે તેવું સંશોધન
- ૨૪ કેબ્રુઆરી ૧૮૯૭ હેન્રી ફ્રેન્કકોર્ટ: ડચ-અમેરીકન આર્ચીયોલોજીસ્ટ, ઈજીપ્ત અને મેસોપોટામીયા સંસ્કૃતિના સંબંધ પર સંશોધન કરનાર
- ૨૫ ફેબ્રુઆરી ૧૮૪૯ જહોન હેન્રી કોસ્મોસ્ટોક: અમેરીકન એન્ટોમોલોજીસ્ટ, કીટક, ઈયળો, પતંગીયાનું વર્ગીકરણ કરનાર ૨૫ ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૪ જહોન જે. બીનર : અમેરીકન જનીનશાસ્ત્રી, 'બિનર મિલ્ક
- ફેકટર' નું સંશોધન કરનાર ૨૫ ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૮ વિલિયમ થોમસ એસ્ટબરી : ઈંગ્લીશ ફીઝીક્સ બાયોકેમીસ્ટ. ન્યુક્લીઈક એસિડના અભ્યાસ માટે એક્સ-રે ડિફ્રેકશન પેટર્ન

વાપરનાર. ગત સપ્તાહના સવાલનો જવાબ

સવાલ : દિલ્હી ખાતે ચોજાચેલ પ્રજાસત્તાક પર્વમાં કચા દેશના રાષ્ટ્રપ્રમુખ મુખ્ય મહેમાન તરીકે આવ્યા હતા? તેમનું નામ શું? જવાબ : ફ્રાન્સ દેશના - ફ્રાન્કોઈસ ઓલાન્દ

સાચા ઉત્તર આપનાર પત્રમિત્રો (૧) જયેન્દ્ર પ્રસાદ પાઠક : ઈન્ફોસીટી જુ. સા.કૉલેજ (૨) રોનક કે. વાઘેલા : કોબા (૩) બિમલ હરીશભાઈ રાવલ: સે-૩સી, ૬૯૦/૨ (૪) ઋજિત રાવલ: સે-૭ડી, ૧૨૨૨/૨ (૫) વિવેક એસ. પટેલ : સે-૮, ૭૧૫/૩, ચ-૧ ટાઈપ, (ફ) નટુભાઈ દરજી : પેથાપુર (૭) ધાર્મિક એસ. પટેલ : ધોળેશ્વર પાસે, ગાયત્રી રેસી. (૮) મૂળજીભાઇ પરમાર 'દધિ' : સે-૭બી

આ સપ્તાહનો સવાલ (જવાબ એક સપ્તાહમાં મોકલો)

ભારત સરકારના કેન્દ્રીય રેલ્વે પ્રધાન કોણ છે? 'ગાંધીનગર સમાચાર'-ખજાનો વિભાગ, બ્લોક નં. ૬૮૪/૧, સેક્ટર-૮ ગાંધીનગર

સાચા જવાબો

f(hl)f(Rl)f(El)f(El) $\mathsf{H}(\mathsf{F}(\mathsf{F})\mathsf{F}(\mathsf{O})\mathsf{H}(\mathsf{S})\mathsf{H}(\mathsf{S})\mathsf{H}(\mathsf{S})\mathsf{F}(\mathsf{S})\mathsf{H}(\mathsf{S}$

છત્રપતિ શિવાજીનું પુણ્યસ્પરણ

તારીખ પ્રમાણે આજ રોજ છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ જયંતી છે. એમના વિષે સંસ્કૃતમાં છ નાટકો રચાયાં છે. આમાનું એક હરિદાસ સિદ્ધાન્ત વાગીશનું 'શિવાજીચરિત' છે. આ નાટકની રચના ઈ.સ. ૧૯૪૫માં થઈ છે, એમાં દસ અંકો છે.

તોરણ દુર્ગનો અધ્યક્ષ કરીમબક્ષ એશઆરામી હતો. એની સેના ચાંચિયાઓને વશ કરવા ગઈ હતી. ત્યારે કરીમબક્ષ <mark>પાસે યુવાન સાધુ નર્તકીઓ અને સર્કસના ખેલાડીઓ સાથે</mark> આવ્યો. તેઓ પોતાની કલા દેખાડવા લાગ્યા. ઓચિંતા તેઓ આ દુર્ગપાલ પર ચડી બેઠા. સાધુ શિવાજી હતા અને બાકીના એના સૈનિકો. તેઓએ દુર્ગ કાબુમાં લીધો અને કરીમબક્ષને કેદ કર્યો. ઈ.સ.૧૬૪૬માં માત્ર ૧૯ વર્ષની વયે એમણે આ

સાહસ કર્યુ. તોરણ બીજાપુરના સુલતાન નાદિર શાહના તાબામાં હતું. તેથી તેણે સેનાપતિ અફઝલ ખાનને આદેશ આપ્યો કે તમે ચતુરાઈથી આનો વધ કરી નાખો. અફઝલ ખાને સંધિપ્રસ્તાવ માટે શિવાજીને એકાન્તમાં મળવા જણાવ્યું. બંને

અફઝલે તેને ભેટતી વખતે કમરમાં છરી મારવાનો પ્રયાસ કર્યો. શિવાજીએ વાઘ નખથી એનું પેટ ચીરી નાખ્યું. અને એનો વધ કર્યો. સેનાપતિનો વધ થતાં સેના નાસી છૂટી. આ ઘટના મંગળવાર, ૧૦ સપ્ટેમ્બર ૧૬૫૯ના

ભાસ્કર શર્મા વૈષ્ણવ સાધુના વેશમાં આવ્યો. તેણે વિનંતી કરી. 'તમારા દુર્ગમાંથી મારી માતાની સ્મશાનયાત્રા નીકળવાની હતી, એને પસાર થવા દેશો.' સાયસ્તે એક શરતે સંમતિ આપી કે કોઈની પાસે શસ્ત્રો ન હોવા જોઈએ. સ્મશાનયાત્રા મોટી સંખ્યા સાથે પસાર થવા લાગી. પરંતુ તેમાં મૃતદેહની જગ્યાએ શસ્ત્રો હતા. આ સંખ્યા શિવાજી અને તેના સૈનિકોની હતી. તેઓએ, ન ધાર્યું હોય રીતે

આક્રમણ કર્યું. આ આકસ્મિત હલ્લામાં સાયેસ્તની હાર થઈ. તે ભયથી નાસી ગયો. શિવાજીએ પૂના કબજે કર્યું. આ ઘટના રવિવાર ૫ એપ્રિલ ૧૬૬૩ના રોજ બની હતી. બીજાપુરના સુલતાન નાદિર શાહે પોતાના ઔરંગઝેબથઈ સ્વતંત્ર જાહેર કરી દીધો. એટલે તેને વશમાં લેવા બાદશાહે જયસિંહને મોકલ્યો. જયસિંહે શિવાજીની મદદથી જીત મેળવી. આથી શિવાજીને 'છત્રપતિ'નો

ઈલકાબ અને દિલ્હીનું આમંત્રણ મળ્યું. શિવાજી ઔરંગઝેબની સભામાં ગયા. બાદશાહે જયસિંહને આદેશ આપ્યો કે શાંતિ શાળામાં આમને નિવાસ આપો. શિવાજીને ખ્યાલ આવી ગયો કે પોતે નજરકેદની સ્થિતિમાં છે. એમણે માંદગીનો દેખાવ કર્યો, બાદશાહે એની પાસે વૈદ્યને મોકલ્યો. વૈદ્યને સૂચના ઝેરની ગોળી આપવાની હતી. શિવાજીએ દવા ન લીધી. એમણે દાનમાં ફળોનો ટોપલો રોજે રોજ મોકલવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી. એકવાર એ પોતે જ ટોપલામાં સંતાઈને મિષ્ટાન્નની ગાડીમાં બહાર જતા રહ્યા.

બાદશાહ સાથેની એની મુલાકાત ૧૨, મે ૧૬૬૬ ના રોજ થઈ હતી; તેના સાત દિવસમાં જ આ ઘટના બની. બાદશાહે એને પકડવા સેના દોડાવી. જયસિંહનો પુત્ર મુર્દાનસિંહ સેનાપતિ હતો. શિવાજીએ એને હિંદુ ધર્મના ઉદ્ઘારમાં પોતાની સાથે જોડાઈ જવા સમજાવ્યો; પરંતુ તે ઉદ્ધતાઈ કરવા લાગ્યા. આથી શિવાજીએ તેને યુદ્ધ આપ્યું અને હરાવ્યો.

રવિવાર ૬ જૂન, ૧૬૭૪ના રોજ શિવાજીને સભ્યતાપૂર્ણ વાતાવરણમાં રાજ્યાભિષેક થયો. ઔરંગઝેબે એમને 'રાજા'ની ઉપાધિ આપી. સ્વામી રામદાસે એમને આશીર્વાદ આપ્યા કે 'પ્રજાને માટે છત્ર બનીને એનો સંતોષ હરજે.' ગુરુદેવે એમને છત્ર આપ્યું. ઉપાધ્યાય મહેશ્વરી શાસ્ત્રીએ એમને મુકુટ પહેરાવ્યો. પુરોહિત નારાયણ શર્માએ હાથમાં રાજદંડ મૂક્યો. માતાએ ભાલે તિલક કર્યું. માતાની સખી ભૈરવી મુક્તકેશીએ ગળામાં માળા પહેરાવી.

એમની સાહસિકતા, અપ્રતિમ પરાક્રમ, ત્વરિત નિર્ણય શક્તિ - આ અને આવા અસંખ્ય ગુણો આજે પ્રેરણારુપ છે. આજના દિવસે એમનું પુણ્યસ્મરણ આવશ્યક છે. હરિદાસના જેમ નડિયાદના મૂળશંકર યાજ્ઞિકે પણ ઈ.સ. ૧૯૨૯માં નાટક 'છત્રપતિ સામ્રાજય'ની રચના કરી છે. આની પણ નોંધ લેવી જોઈએ…

